

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 64/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť O., P., zastúpeného JUDr. J. H., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 18 Cb/48/2006-385 z 20. novembra 2008, rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Cob/1/2009-480 z 12. novembra 2009 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo/23/2010 z 26. mája 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2011 doručená sťažnosť O., P. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. J. H., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 Cb/48/2006-385 z 20. novembra 2008 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Cob/1/2009-480 z 12. novembra 2009 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo/23/2010 z 26. mája 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh vyplýva, že predmetom konania vedeného na okresnom súde bolo rozhodovanie o žalobe P. D., ktorou sa domáhal určenia neplatnosti uznesení zhromaždenia delegátov sťažovateľa z 26. mája 2005. Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 18 Cb/48/2006-385 z 20. novembra 2008 tak, že predmetné uznesenia sú neplatné. Pritom *„sťažovateľ v konaní pred Okresným súdom v Poprade tvrdil, že žaloba je podaná osobou, ktorá nie je aktívne legitimovaná, nakoľko žalobca P. D. v čase podania žaloby nebol členom družstva. Jeho členstvo zo zákona zaniklo prevodom bytu do jeho osobného vlastníctva.*

Súd prvého stupňa v rámci svojho rozhodnutia dospel k záveru, že žalobca P. D. je členom družstva a že teda bol v konaní aktívne legitimovaný. V odôvodnení svojho rozsudku poukázal na rozsudok NS SR 7 ObdoV 29/, v zmysle ktorého zákonom určené spôsoby zániku členstva nemôžu byť rozšírené ďalšími dôvodmi v stanovách.“.

Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, pričom namietal, že žalobu podala osoba, ktorá nebola aktívne vecne legitimovaná. „Sťažovateľ poukázal na to, že návrh na určenie neplatnosti uznesení prijatých na zhromaždení delegátov družstva môže podať len člen družstva, pričom P. D. ako žalobca prestal byť členom družstva dňa 28. 6. 2004, kedy nastali účinky vkladu vlastníckeho práva k bytu v prospech P. D. a jeho manželky. ...

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v konaní 5 Cob/1/2009 sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že členstvo v družstvách môže zaniknúť len spôsobom

uvedeným v zákone. V § 231 ods. 1, resp. § 232 Obchodného zákonníka je taxatívne uvedený spôsob zániku členstva v družstve. Preto Krajský súd v Prešove ako odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa ustanovenia § 219 O. s. p. ...

Odvolací súd pripustil dovolanie s otázkou, či prevodom vlastníctva družstevného bytu na člena družstva po účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov zaniká jeho členstvo v družstve v zmysle stanov družstva.“

Sťažovateľ podal dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu s tým, že sa nestotožňuje s jeho právnym názorom o spôsoboch zániku členstva v bytovom družstve, pričom poukázal na § 17 ods. 7 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bytoch“). V tejto súvislosti v dovolaní vyslovil právny názor, že „člen prevodom bytu do vlastníctva prestáva byť členom družstva, pretože do ceny bytu sa započítava aj základný členský vklad. Tento základný členský vklad sa do ceny bytu započítal už v dobe, keď mu bol pridelený. To znamená, že ak sa vlastník bytu opätovne chce stať členom družstva musí znovu zaplatiť základný členský vklad vo výške, ktorú určujú stanovy družstva. Ak by teda prevodom bytu nezanikalo členstvo v bytovom družstve, úprava nároku na vrátenie členského podielu by nebola vôbec potrebná - bola by nadbytočná.“

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukázal na to, že najvyšší súd ako dovolací súd o dovolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 3 Obdo/23/2010 z 26. mája 2011 tak, že dovolanie zamietol, pričom uviedol, že „členstvo v družstve po prevode bytu do osobného vlastníctva nezaniklo ani podľa zákona ani podľa stanov družstva. Podľa dovolacieho súdu členský podiel predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva. ...

Nevieme, akým spôsobom dovolací súd dospel k záveru, že členský podiel predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva, takýto záver však nezodpovedá ani samotnej dikcii ustanovenia § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Dovolací súd svojim rozhodnutím vytvoril dve kategórie členov družstva. Prvú kategóriu členov družstva tvoria členovia, ktorí požiadali o prevod bytu do vlastníctva. Členský podiel sa premietol do hodnoty prevádzaného bytu a teda nemajú majetkovú účasť

v družstve, nakoľko nemajú nárok na vyplatenie členského podielu. Druhú kategóriu tvoria členovia, ktorých členský podiel tvorí majetkový podiel na družstve a disponujú aj jednotlivými právami a povinnosťami člena družstva.

Takáto kategorizácia členov družstva podľa sťažovateľa je zásahom do základných práv družstva /do práva vlastníť majetok/ ako aj jednotlivých členov.

Ako sme už uviedli podľa legálnej definície členského podielu /ustanovenie § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka/ členský podiel predstavuje mieru účasti člena na družstve.

Teda členský podiel má dve stránky a to kvantitatívnu a kvalitatívnu alebo inak povedané zložku majetkovú a nemajetkovú. Členský podiel musí byť tvorený obligatórne obidvoma zložkami (Družstevné právo, T. Dvořák, 3 vydanie, str. 63, 64 vydavateľstvo C. H. Beck, 2001) Nie je možné, aby členský podiel bol výlučne tvorený kvantitatívnou stránkou alebo výlučne kvalitatívnou stránkou.

Kvantitatívna stránka vlastne predstavuje majetkový podiel člena na družstve. Prevodom bytu do vlastníctva podľa zákona č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov zaniká kvantitatívna stránka členského podielu a tým vlastne zaniká podľa osobitného zákona aj samotné členstvo člena družstva v družstve, pretože od majetkovej stránky členského podielu sa odvíja stanovenie podielu v družstve. Teda miera účasti na družstve.

Tým, že dovolací súd vyslovil záver, že prevodom bytu podľa zákona č. 182/1993 Zb. nezaniká členstvo v družstve, zasiahol do základného práva zaručeného Ústavou SR a to vlastníckeho práva - práva vlastníť majetok.

Podľa názoru sťažovateľa prvá kategória členov družstva, ktorí požiadali o prevod bytu rozhodujú okrem iného o dispozícii s majetkom družstva. Tento zásah sa realizuje tak, že svojou účasťou na členskej schôdzi resp. u sťažovateľa na zhromaždení delegátov hlasujú o majetku družstva, aj keď podľa názoru sťažovateľa nie sú členmi družstva, nakoľko nedisponujú oboma zložkami členského podielu. Teda o majetku družstva rozhoduje aj ten kto k tomu majetku nemá žiadny vlastnícky vzťah.

Je pravdou, že ustanovenie § 17 Ods. 7 zákona č. 182/1993 Zb. výslovne neuvádza, že prevodom bytu do osobného vlastníctva člena družstva zaniká členstvo v družstve, ale vzhľadom na úmysel zákonodarcu je zrejmé, že prevodom bytu do vlastníctva člena družstva dochádza k zániku členstva v družstve.

Sťažovateľ svoj názor o tom, že prevodom bytu do vlastníctva člena družstva členstvo v družstve zaniká opiera aj obdobnú úpravu prevodov bytov v Českej republike. ...

Sťažovateľ je toho názoru, že všeobecné súdy poskytli svojim rozhodnutím ochranu osobe, ktorá nie je členom družstva a neposkytli ochranu sťažovateľovi, čím vlastne dochádza k zásahu do vlastníckych práv sťažovateľa.“

Sťažovateľ poukázal ďalej na judikatúru ústavného súdu a namietal, že okresný súd, krajský súd a ani najvyšší súd nerešpektovali princípy tvoriace obsah základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Domnieva sa, že „rozsudky okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu sú rozporuplné a arbitrárne, nakoľko... [nereagujú] relevantným a dostatočným spôsobom na právnu argumentáciu sťažovateľa, že prevodom bytu do vlastníctva člena členstvo tohto člena v družstve zaniká“.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľ uviedol, že „rozhodnutiami Okresného súdu v Poprade, Krajského súdu Prešove i Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [bolo] bezdôvodne znevýhodnené vlastnícke právo sťažovateľa“.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Rozsudkom Okresného súdu v Poprade č. k. 18 Cb/48/2008-385 (správne má byť č. k. 18 Cb/48/2006-385, pozn.) zo dňa 20. 11. 2008, rozsudkom Krajského súdu Prešov č. k. 5 Cob/1/2009-1480 (správne má byť č. k. 5 Cob/1/2009-480, pozn.) zo dňa 12. 11. 2009 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo/23/2010 zo dňa 26. 5. 2011 bolo porušené základné právo sťažovateľa vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Okresného súdu v Poprade č. k. 18 Cb/48/2008-385 (správne má byť č. k. 18 Cb/48/2006-385, pozn.) zo dňa 20. 11. 2008, rozsudok Krajského súdu Prešov č. k. 5 Cob/1/2009-1480 (správne má byť č. k. 5 Cob/1/2009-480, pozn.) zo dňa 12. 11. 2009

a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo/23/2010 zo dňa 26. 5. 2011 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľ má právo na náhradu trov konania.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 18 Cb/48/2006-385 z 20. novembra 2008, ako aj rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Cob/1/2009-480 z 12. novembra 2009

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 18 Cb/48/2006-385 z 20. novembra 2008, ako aj rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Cob/1/2009-480 z 12. novembra 2009 ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy (premietnutý aj do § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu, pretože ho preskúmal na základe odvolania sťažovateľa podľa § 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) krajský súd, a rovnako tak ani napadnutý rozsudok krajského súdu, pretože ho preskúmal najvyšší súd na základe dovolania sťažovateľa podľa § 236 OSP a nasl. s prihliadnutím na to, že sťažovateľ v sťažnosti namieta skutočnosti, ktoré boli predmetom konania o dovolaní.

Preto v súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo/23/2010 z 26. mája 2011 (obdobne napr. m. m. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo/23/2010 z 26. mája 2011

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 55/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05, IV. ÚS 288/05).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa záverov ESLP možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať

odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

V sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo/23/2010 z 26. mája 2011.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku z 26. mája 2011, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol, poukázal na rozsudok krajského súdu, ktorým bolo pripustené dovolanie, pričom uviedol:

„Základná otázka, ktorú dovolací súd posudzoval je vymedzená v rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorý dovolanie na zodpovedanie ním uvedenej otázky zásadného právneho významu pripustil. Dovolací súd je viazaný znením dovolacej otázky a môže dovolanie preskúmať len v jej rozsahu.

Odvolací súd pripustil dovolanie s otázkou, či prevodom vlastníctva družstevného bytu na člena družstva po účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov zaniká jeho členstvo v družstve v zmysle stanov družstva.“

Najvyšší súd v ďalšej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol svoj právny názor na vymedzenú právnu otázku v zmysle napadnutého rozsudku krajského súdu a dovolania sťažovateľa:

„Zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov upravuje spôsob a podmienky nadobudnutia vlastníctva bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, práva a povinnosti vlastníkov týchto bytových domov, práva a povinnosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ich vzájomné vzťahy a práva k pozemku.

Podľa názoru odvolacieho súdu uvedený zákon nerieši otázku členstva vlastníka bytu v družstve.

Vznik a zánik členského vzťahu k družstvu je upravený Obchodným zákonníkom a stanovami družstva.

Ustanovenie § 231 Obch. zák. vymedzuje spôsoby zániku členstva v družstve, ide o taxatívny výpočet, ktorý nemôže byť rozšírený ďalšími dôvodmi. Stanovy môžu obsahovať

len podrobnejšiu úpravu členstva, jeho vznik a zánik, ako vyplýva z ust. § 227 ods. 5 Obch. zák. Môže ísť však len o konkretizáciu ustanovení zákona, vzhľadom na potreby a podmienky družstva.

Výpočet spôsobov zániku členstva v družstve je síce taxatívny v § 231 ods. 1, ale nezahrňuje všetky právne skutočnosti spôsobujúce zánik členstva /§ 227 ods. 3, § 229, 232 ods. 1, 4/.

Stanovy žalovaného spôsobu zániku členstva upravujú v čl. 23 /dohodou, vystúpením, smrťou člena, pokiaľ dedičstvo neprejde na dediča, vylúčením, likvidáciou družstva, prevodom členských práv podľa č. 21/. Podľa čl. 23 písm. f/ členstvo v družstve zaniká prevodom členských práv podľa čl. 21, podľa ktorého prevod práv a povinností spojených s členstvom v družstve na základe dohody nepodlieha súhlasu predstavenstva. Členské práva a povinnosti spojené s členstvom prechádzajú na nadobúdateľa vo vzťahu k družstvu predložením zmluvy o prevode členstva k družstvu alebo neskorším dňom, uvedeným v tejto zmluve. Tie isté účinky, ako predloženie zmluvy o prevode členstva nastávajú, ako náhle družstvo dostane písomné oznámenie doterajšieho člena o prevode členstva a písomný súhlas nadobúdateľa členstva. Odvolací súd k uvedenému článku stanov uviedol, že výslovne nerieši otázku členstva v súvislosti s prevodom družstevného bytu do osobného vlastníctva člena. S týmto názorom sa dovolací súd stotožnil a vyslovil, že prevodom bytu do osobného vlastníctva členstvo podľa stanov nezaniklo.

Podľa ust. § 17 ods. 7 zákona č. 183/1993 Z. z. /§ 28a ods. 5 zákona 42/1992 Zb./ prevodom vlastníctva družstevného bytu zaniká nárok člena na vrátenie členského podielu.

Dovolací súd k citovanému zneniu vyslovuje, že pre vznik členstva v družstve je okrem prihlášky potrebné zaplatiť aj základný členský vklad, ktorého splatenie je podmienkou vzniku členstva. Členský podiel zase vyjadruje majetkovú účasť v družstve. Podľa odvolacieho súdu teda základný členský vklad a členský podiel, nie sú pojmy totožné /členský podiel vyjadruje účasť člena na majetku družstva, pričom základný členský vklad je jednou z podmienok vzniku členstva/, a po prevode bytu do osobného vlastníctva členstvo v družstve nezaniká, má za to, že podmienky potrebné pre členstvo v družstve zostali zachované.

Podľa dovolacieho súdu na členský podiel vzniká nárok členovi družstva, teda osobe, ktorá už bola prijatá za člena družstva a zaplatila základný členský vklad, bez ktorého by

členstvo v družstve nevzniklo. Členský podiel predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva. Pri prevode družstevného bytu do vlastníctva členovi družstva, však ex offo zaniká nárok na vyplatenie členského podielu, ako majetkového podielu, ktorý členovi počas jeho členstva vznikol až do prevodu bytu, neznamená to však, že prevodom bytu zaniká aj členstvo v družstve.

Dovolačí súd vyslovil, že členstvo žalobcu v družstve po prevode bytu do osobného vlastníctva nezaniklo, ani zo zákona ani podľa stanov družstva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny, preto dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.“

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktorý zamietol jeho dovolanie, pretože dospel k záveru, že v predmetnej veci členstvo žalobcu v družstve po prevode bytu do osobného vlastníctva nezaniklo ani zo zákona, ani podľa stanov družstva.

Podľa § 231 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) členstvo zaniká písomnou dohodou, vystúpením, vylúčením, vyhlásením konkurzu na majetok člena, zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku člena alebo zánikom družstva.

Podľa § 17 ods. 7 zákona o bytoch ak sa prevádza byt alebo ateliér z vlastníctva bytového družstva do vlastníctva člena bytového družstva, ktorý je jeho nájomcom, je člen povinný uhradiť bytovému družstvu ako cenu bytu nesplatený investičný úver s príslušenstvom pripadajúci na tento byt. Prevodom vlastníctva družstevného bytu zaniká nárok člena družstva na vrátenie členského podielu. Ustanovenia osobitných predpisov nie sú týmto zákonom dotknuté.

Podľa čl. 21 stanov O. (ďalej len „stanovy“) prevod práv a povinností spojených s členstvom v družstve na základe dohody nepodlieha súhlasu predstavenstva.

Členské práva a povinnosti spojené s členstvom prechádzajú na nadobúdateľa vo vzťahu k družstvu predložením zmluvy o prevode členstva družstvu alebo neskorším dňom uvedeným v tejto zmluve. Tie isté účinky ako predloženie zmluvy o prevode členstva nastávajú, akonáhle družstvo dostane písomné oznámenie doterajšieho člena o prevode členstva a písomný súhlas nadobúdateľa členstva.

Podľa čl. 23 stanov členstvo v družstve zaniká

- a) písomnou dohodou,
- b) vystúpením,
- c) smrťou člena, pokiaľ jeho členstvo neprejde na dediča,
- d) vylúčením,
- e) zánikom družstva,
- f) prevodom členských práv a povinností,
- g) vyhlásením konkurzu na majetok člena,
- h) zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku člena.

Podľa čl. 27 ods. 1 bodu 1.b.8 stanov predstavenstvo môže rozhodnúť o vylúčení člena: ak po prevode bytu do osobného vlastníctva nezaplatil v lehote určenej predstavenstvom základný členský vklad.

Najvyšší súd v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že zákon o bytoch nerieši otázku členstva vlastníka bytu v družstve, spôsoby zániku členstva v družstve upravuje § 231 Obchodného zákonníka s tým, že ide o taxatívny výpočet, ktorý nemožno rozšíriť o ďalšie dôvody. Konkretizáciu tohto ustanovenia Obchodného zákonníka obsahujú stanovy v čl. 23. Najvyšší súd konštatoval, že čl. 23 písm. f) v spojení s čl. 21 stanov výslovne nerieši otázku členstva v súvislosti s prevodom družstevného bytu do osobného vlastníctva člena. Uviedol tiež, že zánik nároku na vyplatenie členského podielu pri prevode bytu do osobného vlastníctva neznamena, že prevodom bytu zaniká automaticky aj členstvo v družstve. Najvyšší súd tiež v odôvodnení namietaného rozsudku poukázal na záver okresného súdu ako súdu prvého stupňa, podľa ktorého predstavenstvo družstva môže rozhodnúť o vylúčení člena, ak po prevode bytu do osobného vlastníctva nezaplatil

základný členský vklad podľa čl. 5 ods. 1 stanov, pričom v tejto veci takéto rozhodnutie predstavenstva neexistuje. Na základe týchto skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že *„členstvo žalobcu v družstve po prevode bytu do osobného vlastníctva nezaniklo, ani zo zákona ani podľa stanov družstva“*.

Podľa názoru ústavného súdu výklad najvyššieho súdu vyúsťujúci do záveru o členstve sťažovateľa v družstve nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, a teda je ústavne udržateľný. Je jedným z možných a podľa názoru ústavného súdu aj akceptovateľným výkladom zodpovedajúcim požiadavke ústavne konformného výkladu právnych predpisov a nemožno ho považovať ani za vybočenie zo štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, zákona o bytoch a stanov najvyšším súdom ako dovolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Z uvedených dôvodov je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ju ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo/23/2010 z 26. mája 2011

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu absencia porušenia ústavnoprocených princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré patrí aj základné právo garantujúce ochranu majetku (m. m. IV. ÚS 116/05). Ústavný súd v súlade so svojou skoršou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) aj naďalej zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, prípadne čl. 6 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Keďže ústavný súd rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 23/2010 z 26. mája 2011 považoval za ústavne udržateľný, nemohlo ním dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Aplikujúc uvedený právny názor na sťažnosť sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že aj túto časť sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2012